У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 102. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1970 No. 102 VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 5 червня 1970

В АМЕРИЦІ

КОНГРЕСМЕН РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ РИЧАРД Г. ПАФФ із Вірджінії, промовляючи в Палатній Комісії Правил, домагався, щоб Палата не схвалювала законопроєкту про зменшення виборчого віку з 21-го року до 18-ох років, бо це поставило б в незручне становище Найвищий Суд ЗСА. Висоту виборчого віку вирішує Конституція, і тому всяка зміна в цій справі уважається за зміну Конституції, яка вимагає не звичайної більшости в Конґресі, тільки більшости двох третіх голосів і ратифікації трьома четвертими всіх стейтів ЗСА. Коли Найвищий Суд уневажнив би рішення Конґресу звичайною більшістю в цей справі, то 11 мільйонів американців не були б вдоволені з цього рішення. Коли б Суд не скасував рішення Конґресу, то правники твердили б, що Суд не стоїть на сторожі Конституції.

ГОЛОВНИЙ ПОШТМАЙСТЕР Вінтон М. Блавнт заявив, що важко думати про те, щоб Конґрес ще на цій сесії схвалив збільшення поштових оплат, згідно з яким звичайний лист коштував би не шість, а вісім центів. Конґрес працює над реформою Поштового Департаменту, який мав би бути незалежною напівурядовою аґенцією. Досі схвалено платні поштовим працівникам, які страйкували, але Конґрес не спішиться схвалювати більші поштові оплати від посилок в цьому виборчому році.

ПРЕДСТАВНИК АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ Праці — Конґресу Індустрійних Організацій, які нараховують 13.5 мільйона членів, Нетеніел Голдфінґер, зізнаючи в Палатній Банковій Підкомісії в мешканевих справах домагається, щоб Конґрес домагався від президента Ніксона більшої уваги до мешканевих справ. Президент може подбати про низько опроцентовані фонди на будову нових мешканевих одиниць, яких так дуже потрібно. Справа мешкань має бути на першому місці — твердив представник зорганізованого робітництва.

ПОМЕРЛА 103-РІЧНА МІЛЬЙОНЕРКА Анна Томпсон Дадж, вдова по автомобільному піонерові Горасові Е. Даджові, яка залишила спадку понад 100 мільйонів долярів. Вона прибула до Америки з Шотляндії як учителька гри на фортепіяні, але тут жила як світова дама, яка мала дім із 75-ма кімнатами у версальському стилі на фармі Гросс Пойнт у Мишиґені, а в Палм Бічу мала дім зі 100 кімнатами. Вона мала двомільйонову яхту, її біжутерію оцінювали на 6 мільйонів, не враховуючи одномільйонового нашийника російської цариці Катерини, який мав 389 перел. Вона народилася 1866 р., одружилася 1896. Від прізвища її чоловіка походить марка авт „Дадж".

У СВІТІ

В СССР ПЕРЕБУВАЄ ТЕПЕР з відвідинами американський астронавт Ніл Армстронґ, який був першою людиною, що вступила на Місяць. Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін ніби дуже втішився, коли Армстронґ передав йому дарунок від президента Ніксона — один камінь з Місяця. Армстронґ заявив, що він радо полетів би знову на Місяць — разом із совєтськими астронавтами.

БРИТАНІЯ З'ЯСОВУЄ різним европейським невтральним і комуністичним державам становище західнього бльоку Атлантійського пакту (НАТО) супроти панэвропейського пакту безпеки, в якому заінтересовані особливо невтральні країни. Британський міністер закордонних справ Майкел Стюарт прийняв на окремих авдієнціях фінського амбасадора Отсіо Вартіовара й польського Маріяна Добросєльського й інформував їх, що західні держави раді би осягнути порозуміння з СССР щодо обопільного й пропорційного зменшення своїх військ в центральній Европі, що відпружило б атмосферу і допомогло б справі запропонованої Совєтами панэвропейської конференції для справи загального пакту безпеки.

МІЖ ГРЕЦЬКИМ УРЯДОМ ТА КОРОЛЕМ НЕМА ще порозуміння і відносин між ними, мабуть, погіршилися. Король Константин все ще перебуває на добровільному вигнанні в Італії, зробивши за передумову свого повороту до Греції — привернення там парляментарного устрою. Грецький уряд проголосив тепер декрет про перехід цілого ряду різних організацій і фондацій, якими опікувалася була королівська родина, під безпосередню контролю уряду.

ОДНАКОВО ІЗРАЇЛЬЦІ, ЯК АРАБИ НАХВАЛЯЮТЬСЯ майже щоденно своїми перемогами у „малій війні", яку вони ведуть безперервно, знехтувавши проголошене після червневої війни у 1967 р. перемир'я. В минулу середу ізраїльці буцім-то збили в летунських боях три дальші єгипетські літаки совєтського типу „МІГ", а єгипетські араби — за їх офіційним комунікатом — збили дві ізраїльські машини. Ізраїльське летунство впродовж кількох годин бомбардувало єгипетські об'єкти на західньому березі Суеського каналу, зате четверо цивільних ізраїльців, в тому числі дві шкільні учениці, згинули внаслідку обстрілювання ізраїльських осель йорданською артилерією.

КАТАСТРОФА ПОВЕНІ ДУНАЮ ЩЕ НЕ МИНУЛАСЯ. У Румунії плесо води ніби помалу обнижується, але існує острах, що каламутні води Тиси знову погіршать ситуацію. В Австрії, на Мадярщині і в Югославії тисячі робітників працюють над берегами напучнявілих рік.

ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СУГАРТО ЗАПОВІВ, що Індонезія жадатиме від Об'єднаних Націй підтримки для рішень конференції 12-ох азійських держав, яка відбулася в Джакарті 16 і 17 травня ц. р.: скликання міжнародної конференції для заведення миру у В'єтнамі, Ляосі й Камбоджі та загарантування Ляосові й Камбоджі самостійности й невтральности. Сугарто перебуває тепер в Японії, куди виїхав після відвідин в Америці.

ПОВІДОМЛЕННЯ УНС

Членам і Секретарям Відділів УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Секретарів Відділів, що цьогорічні **чеки дивіденди будуть** розіслані на адреси Секретарів Відділів для розподілу Членам **в останніх днях червня.** Припізнена висилка дивідендових чеків спричинена Конвенцією і зв'язаними з нею іншими працями.

Головна Канцелярія УНСоюзу

В ТОРОНТІ ЗАПОВІДАЮТЬ ВЕЛИКУ МАНІФЕСТАЦІЮ: ДЕНЬ ПОМІСНОЇ УКЦЕРКВИ

Торонто. — Заходом Координаційного Комітету Українських Організацій Канади і ЗСА за здійснення Патріярхату Української Католицької Церкви та за благословенням Ієрархів, у неділю, 21-го червня ц.р. відбудеться тут на Всеканадійській виставковій площі велика маніфестація під гаслом „День Помісної Української Католицької Церкви". До участи запрошено всіх Владик УКЦеркви, духовенство й мирян, всі молодечі та ін. українські організації. О год. 10:30 буде відправлена на тій площі Архиєрейська Літургія, від 3-ої г. розпочнеться піднесення прапорів, дефіляда молоді, а потім відбудеться концерт силами молоді. До участи в святкуваннях вже зголосилися хори й мистецькі ансамблі з Торонта, Чикаґа, Дітройту й ін. міст обох країн. Сподіваються приїзду автобусами багатьох українських груп з різних міст Канади і ЗСА. Як сказано в повідомленні святкового комітету, ця маніфестація має виявити українську єдність і силу.

Ладж призначений на постійного зв'язкового ЗСА з Ватиканом

Вашингтон. — Президент Ніксон призначив Генрі Кебота Ладжа на зв'язкового між З'єднаними Стейтами і Апостольською Столицею. Він не матиме титулу амбасадора в Апостольській Столиці і тільки доїздитиме періодично туди. Обрано такий компроміс між тими, які наполягали на встановлення нормальної амбасади ЗСА в Апостольській Столиці, і тими, які противилися цьому. Колишній сенатор Генрі Кебот Ладж був за Д. Д. Айзенгавера амбасадором ЗСА в Об'єднаних Націях, був республіканським кандидатом на віце-президента у невдачних виборах 1960 року та за урядування президента Л. Б. Джансона був амбасадором у Південному В'єтнамі. Після приходу Ніксона до влади Ладж був короткий час амбасадором у Західній Німеччині та головою американської делеґації на Паризькій конференції. Тому він має такий персональний стаж і повагу в міжнародному світі, що його призначення підкреслює вагу американсько-ватиканських взаємин.

У Філядельфії відбувся Науковий З'їзд Українського Лікарського Т-ва Північної Америки

Філядельфія. — У днях 30, 31 травня і 1 червня ц.р. тут у Меріот Готелі відбувся Восьмий Науковий З'їзд українських лікарів ЗСА і Канади. Цей З'їзд відбувався в ювілейному році — 20-ліття існування Українського Лікарського Т-ва Північної Америки. Реєстрація учасників З'їзду почалася вже в п'ятницю 29 травня і продовжувалася в суботу 30 травня. У З'їзді взяло участь 120 українських лікарів, що заступали майже всі відділи У'ЛТПА. На окрему увагу заслуговує приявність усіх колишніх голів головної управи УЛПТА, д-рів: Романа Осінчука, Ярослава Восвідки, Богдана Макарушки, Ростислава Сочинського, Мирона Зарицького, Богдана Олесницького і Юрія Трухлого. З'їзд почався в суботу рано в год. 9:30. Привітальне слово сказав голова Відділу УЛПТА - Пенсилвенії д-р Мирослав Навроцький, а голова Гол. Управи д-р Богдан Шебунчак відкрив офіційно З'їзд та представив предсідника Наукового З'їзду, д-ра Модеста Мицика з Торонта. Присутні вислухали в двох днях дев'ять наукових доповідей. Крім цього, в суботу та неділю в полудневих годинах відбуто ділову конференцію, на якій обговорено ряд важливих справ, а спеціяльно организування медичного доросту та видання Лікарського Альманаха. Рішено теж відмітити 20-ліття УЛТПА спеціяльним бенкетом у Ню Йорку восени 1970 р. У суботу вечером відбувся Бенкет та Баль, в якому взяло участь біля 300 осіб, у тому багато молоді. Наспіли численні привіти та було багато представників від різних товариств та організацій. У мистецькій частині під час Бенкету взяли участь п-і Христина Липецька з Дітройту, яка відспівала декілька пісень,а акомпаніював проф. Богдан Перфецький з Філядельфії. Під час Балю грала оркестра Богдана Гірняка. Слово виголосив голова ГУ УЛТПА д-р Богдан Шебунчак, а тостмайстром був д-р Мирослав Навроцький. Багато лікарів із їхніми родинами залишилися до понеділка для відвідин знайомих і оглядин міста Філядельфії. З'їзд був ще одним успіхом у професійно-громадській праці УЛТПА, а приємний настрій під час бенкету та балю залишається милим і тривким спогадом.

На могилі композитора Ярослава Барнича посвячено пам'ятник

Клівленд, Огайо. — У неділю 31-го травня ц. р. відбулось тут на Українському Католицькому Цвинтарі св. ап. Петра й Павла у Пармі, посвячення нагробного пам'ятника на могилі колишнього У.С.С., композитора, педагога й диригента Ярослава Барнича, який упродовж останніх 15-ти років жив і творив у цьому місті. Акту посвячення довершив Всч. о. Атаназій Тимків, який опісля відправив теж Поминальні Богослуження.

Пам'ятник із чорного граніту, із стрілецьким хрестом і розгорненою на ґранітній плиті книгою, із заголовною сторінкою молитви „Богородице Діво" його композиції, прикрашено вінками й китицями квітів від Хору ім. Тараса Шевченка, Фонду ім. Ярослава Барнича, Українського Музичного Інституту й абітурієнтів „Рідної Школи". Посвячення цього пам'ятника, що збігалось із третьою річницею смерти проф. Ярослава Барнича, відбулось у присутності численно зібраного громадянства, представників низки культурних, комбатантських, політичних, виховних і молодечих організацій та установ.

ДОПОВІДЬ Д-РА М. ГУКА

Нюарк, Н. Дж. — У вівторок 9 червня ц. р. в домівці Чорноморської Січі при 690 Сенфорд Евеню в Нюарку відбудеться доповідь д-ра Михайла Гука на тему „Атрибут гіпнози в хірурґії і положництві". Доповідь відбудеться заходом 86-го Відділу Союзу Українок, який після доповіді, на яку запрошує громадянство, відбуде свої ширші сходини. Початок о 8 год. веч.

Паризька конференція про В'єтнам — далі на мертвій точці

Париж. — В четвер 4 червня відбулося 69-те з черги засідання „мирової" конференції про В'єтнам, яке знову обмежилось до взаємних оскаржень і не принесло ніякого позитивного висліду. Речники комуністичної сторони таврували промову президента Ніксона з попереднього вечора, характеризуючи її, як заповідь продовжування „американської аґресії" та промовчуючи цілком апель Ніксона до комуністів щодо поведення ділових офіційних або приватних мирових розмов. Те засідання тривало чотири години, але, взявши на увагу, що всі промови є перекладані, воно було найкоротше з усіх попередніх 68-ох засідань. Все одно — рішено зійтися знову наступного тижня.

Південний В'єтнам і Камбоджа вирішують всі свої спірні справи

Пномпень. — До столиці Камбоджі Пномпеню прибув на чолі численної делеґації віце-президент Південного В'єтнаму, Нґуєн Као Кі, що його вітали на летовищі прем'єр Лон Ноль, віце-прем'єр Сісоват Сірік Матак та всі найвищі цивільні й військові особи. Уряд Камбоджі старався підкреслити важливість тієї події і свою добру волю супроти Південного В'єтнаму, влаштувавши парадне прийняття тієї делеґації. Запрошено цілий дипломатичний корпус, привезено автобусами шкільних дітей та кількасот в'єтнамців, що перебувають у тимчасових приміщеннях, після того, як вони втекли з своїх осель, чи їх відтіль евакуйовано. Віце-президент Нґуєн Као Кі прибув із своєю дружиною, міністром закордонних справ Тран Ван Лямом, міністром соціяльних справ і ґенералами. Впродовж трьох днів його перебування у Пномпеню мають розглянути цілу проблему військової та іншої допомоги збоку Південного В'єтнаму, дуже дразливу справу в'єтнамської меншини у Камбоджі, питання ролі південно-в'єтнамської армії після 30 червня ц. р., себто після відкликання американського війська з Камбоджі, і т. п. Камбоджа і В'єтнам — це історичні вороги-суперники і тому треба перебороти психологічні й інші перешкоди, щоби їхній теперішній спільний фронт проти комуністів міг справно діяти без щораз нових дисонансів.

Совєти пропонують створення невтральної смуги в кол. Індокитаї

Париж. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико заявив під час своїх 4-денних відвідин у Франції, що СССР міг би погодитись на створення невтральної смуги на території колишнього Індокитаю. Ближче він не розвинув тієї думки — чи та смуга мала б стосуватися тільки В'єтнаму, чи також Ляосу й Камбоджі і як її треба би перевести. У своїх нарадах з французькими керівними державними мужами Громико обговорював поширення французько-совєтських економічних зв'язків. Він запропонував Франції взяти участь у будові фабрики вантажних авт на території СССР. Генрі Форд відкинув таку попередню совєтську оферту після того, як Державний Департамент і Пентаґон звернули Фордові увагу, що Совєти постачають вантажні авта комуністам у Південній Азії. Громико буцім-то висловився оптимістично щодо шансів переговорів, які йдуть між Західньою Німеччиною і СССР, та заявив, що уряд західньонімецького канцлера Віллі Брандта має „реалістичний" підхід до справ. Віллі Брандт буцім-то погодився визнати існуючий стан кордонів в Европі. Громико ніби поставився прихильно до французьких суґестій щодо конечности швидкого закінчення війни у В'єтнамі, Ляосі й Камбоджі, підкресливши, що Совєтському Союзові залежить на тому, шоб ані ЗСА ані Комуністичний Китай не поглибили там своїх політичних впливів.

Українці під час війни поводились коректно — стверджує німецький суд

Бонн, Німеччина. — „Курінь ‚Нахтіґаль' був коректний!" — пише в заголовку газета „Боннер Ґенеральанцайґер" з 27-го травня ц.р., повідомляючи про судовий процес федерального міністра д-ра Т. Оберлендера проти журналіста Ґюнтера Маркшефеля, керівника пресової служби СПД (німецької соціялістичної партії), заскарженого д-ром Оберлендером за наклепи і знеславлення. Цей соціялістичний журналіст написав статтю, в якій закидував Оберлендерові участь у „спеціяльній частині", яка, мовляв, була причасна до т. зв. „кінцевої розв'язки жидівського питання", себто фізичної ліквідації жидівського населення. Цією „спеціяльною частиною" названо відомий курінь „Нахтіґаль", зложений з українців. Німецька прокуратура виготовила обширну документацію (96 сторінок), в якій подано докладний опис подій у Львові від 1939-го до 1945-го року. Стверджено, що після зайняття Львова совєтськими військами в 1939-му році там ув'язнено і вимордувано багато українців.

Судове оречення стверджує, що Оберлендерові і „Нахтіґалеві" не можна доказати ніяких провин щодо їх участи в будь-якій ліквідації жидів і поляків у Львові в літі 1941-го року. Навпаки, слідство прокуратури виявило, що ця військова частина мала виразний наказ поводитись коректно та енерґійно виступати проти будь-яких напастей супроти жидів і поляків.

Оберлендер провів численні процеси проти наклепів за здогадні погроми і всі виграв. Завжди кінчалися вони його уневиненням і ствердженням чесного поступування за увесь час його військової служби теж у „Нахтіґалю", який ніколи не був причасний до ніяких антижидівських чи антипольських погромів або виступів. Шеф пресової служби СПД відкликав свої закиди супроти Оберлендера і „Нахтіґаля", коли доведено прокуратурою, що усі ці закиди і наклепи були повністю безпідставні. Таким чином німецький суд, який дуже скрупулятно досліджує усі протижидівські виступи, знову ствердив гуманну і коректну поведінку „Нахтіґаля" супроти неукраїнського населення України. Отже ні тіні вини щодо виконання якихось негуманних вчинків немає на українському леґіоні 1941 р., в якому визначну ролю відогравав в той час Роман Шухевич, пізніший головний командир УПА — ген. Тарас Чупринка.

Відбудеться 14-й Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді

Вінніпеґ. — Згідно з попереднім рішенням Консисторії, у днях від 30 липня до 2 серпня включно відбудеться 14-й з черги Собор Української Греко - Православної Церкви в Канаді, що її очолює Владика Митрополит Блаженніший Іларіон. Наради Собору проходитимуть в залі „Скайвю болрум", у ґотелі „Марлборо" при 331 Смит вулиці у Вінніпезі. Собор розпочнеться Божественною Літургією у катедрі Пресв. Тройці, під проводом єпископа Бориса. Заступником Блаженнішого Митрополита Іларіона є архиєпископ Владика Михаїл. Праці Собору будуть провадитись через відповідні вибрані комісії. У п'ятницю 31 липня архиєпископ Андрей доповідатиме про „Рік української православної молоді", а архипресвітер о. д-р С. Савчук — на тему „Українська Православна Церква в Австралії й об'єднання Українських Православних Церков у світі". У суботу 1-го серпня відбудуться вибори керівних органів Консисторії, Церковного Суду, членів дирекції, Колеґії св. Андрея, а увечорі бенкет. На закінчення Собору буде відправлена в неділю 2-го серпня о 9:30 ранку в катедрі Пресв. Тройці Божественна Літургія, після чого архиєпископ Михаїл офіційно проголосить Собор закритим. Нововибрана Консисторія в Канаді працюватиме наступних 5 років.

Архиєпископ Гавриїл Букатко висловлює вдячність заокеанським українцям

Едмонтон. — Під час відвідин Канади Архиєпископ УКЦеркви Гавриїл Букатко з Юґославії мав розмову з представником тижневика „Українські Вісті", з 28 травня. Владика сказав, що „різні держави прислали допомогу жертвам землетрусу: Франція, Німеччина та ін., поряд із державами були також „українці з-за океану". „Дуже нам було приємно. Це також піднесло в нас український престиж". Владика згадав, що дехто сподівався допомоги і з Києва, але її не було. На питання, чи продовжувати далі допомогу, Владика Гавриїл відповів, що „ми хотіли б не тільки направити заподіяні шкоди, але теж хоч трохи розбудувати наше церковне життя". Як Владика Гавриїл, так і єпископ-помічник Иоаким у Юґославії, обидва підтримують проєкт створення Патріярхії. Гість журився тим фактом, що в багатьох місцевостях уже бракує священиків для УКЦеркви: „Даремно будувати величні церкви, якщо не матимемо достатньої кількости священичого доросту. Цю справу конче треба направити". Владика Гавриїл висловився за пришвидчення Богослужбових перекладів, при чому „мова мусить бути чиста, літературна", повинна бути також літурґійна одностайність у всіх церквах УКЦеркви.

В Ню Йорку відбудуться загальні збори Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦ

Ню Йорк. — В наступну суботу, 13-го червня, тут в ґотелі П'ята Евеню при тій же евеню ч. 24 (між 9 і 11-ою вулицями) відбудуться Загальні Збори Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви, в яких згідно зі статутом, приймають активну участь представники Відділів та мужі довір'я цього Т-ва. На зборах можуть бути приявні також гості. На порядку Зборів, які почнуться молитвою, після реєстрації, а год. 9:30є покликання почесної та вибір ділової президії, відчитання і прийняття протоколу з попередніх загальних зборів, звіти з діяльности і дискусія над ними, уділення абсолюторії, звіт номінаційної комісії і вибір нової Крайової Управи та, кінці, різні справи, внески і схвалення резолюцій. О год. 6-ій буде перерва і обід. Теперішнім головою Т-ва є ред. Василь Качмар, секретарем д-р Олександер Нинка, а головою Ради Мирян є д-р Роман Осінчук. Недавня 27-ма Конвенція Українського Народного Союзу схвалила резолюцію, в якій „закликає всіх своїх членів католицького віровизнання брати активну участь у всіх актах і акціях", скерованих на досягнення патріярхального завершення Помісної УКЦеркви. Загальні Збори Т-ва за Патріярхальний Устрій є без сумніву одною з таких акцій.

Скликано конференцію в справі організації українських абсольвентів

Ню Йорк. — В суботу, 6-го червня, тут в залі Українського Народного Дому відбудеться студійна конференція в справі заснування Організації Українських Університетських Абсольвентів. Конференцію, яка почнеться о год. 12:30 по полудні, скликав Підготовний Комітет Союзу Українських Студентських Товариств Америки і її відкриє Любомир Зобнів. Після вибору Президії відбудеться панель на тему: „Проблеми втечі української академічної молоді від організованого українського життя", з розглядом таких проблем: „Аналіза українських суспільно - громадських організацій і товариств з точки зору сучасних вимог", „Життєздатність і актуальність сучасних українських організацій в Америці", „Позитиви і неґативи українських організацій в Америці в світлі їхніх завдань" та „Проблема втечі української академічної молоді в приватне життя". В цьому панелі беруть участь: Володимир Бакум, Євген Лащик, Любомир Онишкевич і Орест Субтельний. Після перерви буде другий панель на тему: „Завдання молодої української академічної спільноти в Америці", в рямках якого розглядатиметься питання: „Чи існують окремі завдання перед молодою українською академічною спільнотою в Америці", „Чи у світлі цих завдань потрібний зв'язок між поодинокими членами цієї спільноти і в якій формі цей зв'язок повинен проявлятися: у формі окремої організації, товариства чи зовсім новій формі", „Чи можна осягнути згадані цілі, працюючи в рямках вже існуючих організацій" та „Чим різнилася б форма зв'язку від уже існуючих організацій і товариств". У другому панелі беруть участь: Марта Трофименко, Володимир Бакум, Ярослав Чимко та Нестор Томич. Після кожного панелю будуть пороблені підсумки і заключення. Організатори конференції очікують, що в ній візьме масово участь молода наша академічна громада не тільки Метрополії, але й ближчих і дальших околиць.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Подостатком праці

У пополудневому щоденнику „Лонг Айленд Пресс" з 1 червня ц. р. появилась стаття синдикованого коментатора Карла Рована п. н. „Брак праці становить загрозу у цьому літі". До речі, названий автор відомий також українській громаді, бо в 1962 році виступав, як делеґат тодішнього президента Джана Ф. Кеннеді, на 8-му Конгресі американських українців в Ню Йорку і внедовзі потім був призначений на амбасадора у Финляндії, — перший мурин, який займав таке високе становище в американській дипломатії. Отож, Карл Рован бідкається у своїй статті, що Америці загрожує поважна небезпека безробіття. Вже тепер, мовляв, 3,552.000 американців „шукають і не можуть знайти праці". Зокрема болючо заторкнена безробіттям, твердить автор, молодь: „Вже тепер є 1,195.000 молодих осіб у віці 16-21 років, які шукають праці, і за кілька днів шукатимуть ще 2,700.000, як щороку, сезонового заробітку. З-посеред них яким 700.000 скажуть, що для них нема праці бо внаслідок сповільнення економічного життя було б нерозважно, щоб компанії повторювати свою щорічну практику з прийманням додаткових робітних сил. Це може створити в багатьох містах пригнітливу ситуацію . . ."

У тій самій газеті на попередній сторінці вміщено першу серію книжки Роберта О. Снеллінґа „Експльозія нагоди", при чому редакція з'ясовує, що її автор є головою найбільшого у світі американського бюра посередництва праці. І цей високий фахівець твердить щось зовсім протилежне, як наведені песимістичні завваги Карла Рована. Він стверджує просто, що „в Америці є праця для кожного, хто хоче її". Перестерігає проти тих, які говорять про мільйони осіб, що не всилі дістати праці: „Не вірте їм!" „Не дайте себе піддурити астрономічними цифрами безробіття, які пливуть з Вашинґтону . . ."

Р. О. Снеллінґ наводить цілу низку конкретних прикладів, як то працю отримують в Америці люди різного віку, чоловіки й жінки, різної освіти, здорові й каліки. 8,300.000 постійних мешканців Америки є малограмотними або не знають англійської мови. Але з-посеред них понад 100.000 осіб заробляють річно по 10.000 дол. Запотребування на секретарів та секретарок, друкарниць, архіварів і подібних канцелярських працівників таке велике, що дівчина, яка тільки скінчила середню школу і не має досвіду на будь - якій праці, дістає початкову платню 75 дол. тижнево. Так само існує постійне запотребування на вчителів, медсестер, хатніх помічниць, кельнерів і кельнерок, продавців і продавчинь. Різні великі компанії звернулися до середніх шкіл з суґестією ввести як шкільний предмет підготову дівчат до секретарської праці.

Великий відсоток охоплюваних офіційною статистикою безробіття в Америці не працюють тому, що не хочуть працювати. Є багато так званих „професійних безробітних", які твердять, що їм „не оплачується" постійно працювати. Є багато таких, які хочуть тільки тієї праці, до якої вони звикли чи придумали собі, і не приймають пропонованої їм іншої праці. Є багато таких, які записані в державних урядах праці, як безробітні, тільки тому, що не можуть „зогріти місця" на жадній праці і раз-у-раз змінюють її, або належать до тієї категорії американців, які живуть „на колесах", переносячись із стейту до стейту. Впродовж останніх 5-ох років 75 мільйонів американців змінили місце замешкання, отож і працю, і всі вони були в якомусь часі записані, як „безробітні". Характеристичний для розвитку американської економіки факт, що широко стосована в американському промислі й торгівлі автоматизація, яка, здавалося, заступить людину машиною і спричинить катастрофу безробіття, не мала впливу на ринок праці. Люди переставляються з одної праці на другу — коли тільки хочуть працювати.

В 1969 р. було в ЗСА затруднених круґло 78 мільйонів осіб. Американська „атмосфера праці" з'ясовує феномен, що й мультимільйонери в Америці — Рокефеллер, Гарриман, Кеннеді, Рузвелт, Форд і багато інших — мають амбіції „чимсь бути" і — працюють.

Офіційна статистика безробіття не віддзеркалює дійсного стану і не всилі заперечити правди, що — хто в Америці хоче працювати, той знайде працю.

30 РОКІВ ПРАЦІ УККА

ЗАЯВА РАДИ ДИРЕКТОРІВ

(2)

Широка роз'яснювальна акція була переведена з ініціятиви УККА на всьому просторі ЗСА у зв'язку з офіційними відвідинами Америки в 1959 р. тодішнього московського д и к т атора Хрущова. Український Конгресовий Комітет Америки розкрив справжнє обличчя „гостя", зготовив йому протестаційно - демонстраційний супровід від океану до океану, проголосив звернення й інформації, видав окремий памфлет п. з. „Кат України" та заініціював спеціяльні переслухання в Конгресі, що зараз же вийшли офіційним виданням під назвою — „Злочини Хрущова". У цій акції взяла активну участь уся мережа Відділів УККА, віддаючи їй багато праці й грошей.

Історичним досягненням Українського Конгресового Комітету Америки став Закон про Пам'ятник Тарасові Шевченкові у столиці ЗСА — Вашингтоні. Створений для цього окремий Комітет завершив це велике діло 27 червня 1964 року врочистим відслоненням пам'ятника.

Стотисячна участь українців у цьому Святі заманіфестувала перед Америкою і світом, приятелями й ворогами — велику силу української спільноти в країні свого поселення, далеко від Рідної Землі.

Услід за цією великою подією прийшла чергова, підготована Пан - Американською Українською Конференцією та організаційно переведена У к р а їнським Конгресовим Комітетом Америки, — Світовий Конґрес Вільних Українців. Цю історичну подію треба вважати завершенням нашої національної організованости поза межами України.

Вліті 1968 року Його Блаженство Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф відбув тріюмфальну подорож по Америці. Сотні тисяч людей ентузіястично вітали Його. Ті відвідини принесли скріплення нашої релігійної і національної єдности. Закликаючи до масової участи в привітаннях Найдостойнішого Гостя, Екзекутива УККА виконувала постанови і резолюції, схвалені на IX Конгресі УККА з 1966 року, як і на нарадах Ради Директорів, які звучали так:

„IX Конґрес УККА висловлює глибоку надію, що, з огляду на визнання ролі Східніх Церков під час III Сесії Вселенського Собору з 1964 р. і схвалення декретом їх окремішньої схеми, Український Католицький Патріярхат буде встановлений тим більше, що Українська Католицька Церква є найбільш чисельною між Східніми Церквами, нараховуючи понад п'ять мільйонів вірних. Таким чином, Українська Католицька Церква матиме запевнене належне місце у Вселенській Католицькій Церкві і також у важливому е к у менічному русі по всьому світі. Креований Український Католицький Патріярхат завершив би суверенну самоуправу Української Католицької Церкви, а тим самим пригадав би світові про необхідність віднови суверенних прав для всього українського народу".

На посвячення Собору св. Софії в Римі, що відбулося 27 вересня 1969 року, УККА вислав своїх двох делеґатів: о. шамб. М. Харину і д-ра Ст. Вороха. УККА беззастережно даватиме таку саму піддержку в будучому Українській Православній Церкві, коли наспіє справа творення Українського Православного Патріярхату.

УККА завжди присвячував багато уваги молодому українському поколінню, яке народилося і виросло вже за межами України. Про національну духовість цього нового покоління дбають, зокрема, створена й діюча при Українському Конґресовому Комітеті Америки — Шкільна Рада УККА, широка мережа шкіл і курсів українознавства, для яких видано десятки книжок та посібників, і молодечі, жіночі й професійні організації. УККА видає свої англомовні періодичні публікації . — „Український Квартальник" з 1944 року і „Український Бюлетень" з 1947 р., книжки українською та англійською мовами, в тім самих відбиток з Конгресових Рекордів 67 — в накладі понад 600.000 примірників.

Уся ця, ведена на різних ділянках нашого збірного життя — праця УККА вимагала посвяти, відданости громадян та поважних коштів.

Усе це дала жертвенна патріотична українська національна громада в ЗСА, а своїми вплатами національного датку до Українського Народного Фонду, що був, є й залишиться єдиною фінансовою базою Українського Конґресового Комітету Америки, всіх його починів, плянів і дій, забезпечила працю УККА як незалежної української організації — формою і змістом.

***

Протягом минулих тридцяти років багато активних і відданих українській справі, жертвенних і діючих в Центрі та на місцях українців відійшли: одні — знесилені віком, інші — покликані Всевишнім.

Першим — подяка від нас і пошана.

Другим — вічна пам'ять в аналах історії та поклін їхнім Тіням. Одні й другі — приклад нам і прийдешнім, як треба жити для громади й для неї працювати.

Відзначаючи 30-річчя існування й діяльности Українського Конґресового Комітету, мусимо постійно пам'ятати, що базою, на якій непохитно стоїмо, міццю, що нею дотепер втримуємося, є наше духове єднання з українським народом там, в Україні, який силами своїх діючих і творчих молодих поколінь сміливо, рішуче й безкомпромісово змагається за своє краще завтра, за вільну й суверенну українську державу, що постала історичними Актами 22 січня 1918 року і 22 січня 1919 року.

Ця гармонійність прагнень, стремлінь і дій є вимовним п і д т вердженням правильности наших дій тут і повновластю для нас на майбутнє.

З цією свідомістю і з досвідом, спертим на минулій праці, вступаємо в четверте десятиліття.

Ню Йорк, 24 травня 1970 р.

ОДИН ПЛАЧЕ, ДРУГИЙ — СКАЧЕ...

Мюнхен. — Катастрофа, що навістила Румунію в травні внаслідок розливу рік, викликала в цілому світі співчуття до людности цієї країни: адже ж до „бичів" комуністичного режиму, під яким живуть румуни, прилучилися ще й „скорпіони" через повінь. Мільйони людей зазнали цього лиха в Румунії: зруйновані водою доми, знищені ниви і сади, багато потонулих, недостача харчування, одежі, руїна шкільництва і культурного життя взагалі.

На допомогу потерпілим прийшли уряди різних країн — демократичних і диктаторських — з Европи, Америки й Азії. В цій акції бачимо, як у люстрі, спосіб допомоги і мотиви допомогової акції.

Уряди демократичних держав не вважають на те, що в Румунії діє диктаторський режим. Той режим накинула румунам Москва. Народи демократичних країн хочуть допомогти потерпілим, бо бачать в них насамперед людей, що невинно караються.

Зовсім інший підхід до цієї румунської катастрофи має Москва. Косиґін, прем'єр СССР, був одним із останніх прем'єрів, що послав телеґраму спочуття румунському урядові з приводу катастрофи. Совєтський уряд постановив послати як допомогу румунам смішно малу суму: 50.000 рублів. Суперник Москви в комуністичному русі Мао Тсе-тунґ послав 2 мільйони долярів.

Після катастрофи комуністичний президент Румунії Чаушеску з своїми дорадниками літав у Москву, де відбув розмови з вождями СССР. Мабуть, хотів дістати допомогу від „старшого брата", але успіху не мав. За Чаушеском полетів у Москву голова румунського уряду — Маврер і вернувся до Букарешту з порожніми руками. Одночасно Москва дарує арабським урядам зброю і посилає всяку іншу допомогу н е примиренним ворогам держави Ізраїлю на більйони долярів.

Чим прогнівили румунські комуністи московських верховодів? Відомо, що теперішній уряд Румунії обстоює свою політику, незалежну від наказів Москви. Уряд Чаушеску має нормальні дипломатичні й господарські зв'язки з Китаєм та Ізраїлем; Чаушеску протестував проти російської окупації Чехо - Словаччини 21 серпня 1968 р. і відмовився допомагати Москві в цій акції. Румунський уряд не схотів пристати до Інвестиційного Банку країн Совєтського Бльоку, який має давати напрям господарського розвитку країни „народних демократій". Румунські комуністи відмовились улаштувати спільні маневри армій Совєтського Бльоку на румунській території: такі маневри підготували блискавичну окупацію Чехо - Словаччини „братнім військом" в 1968 р. Румунський уряд, не питаючи згоди Москви, вступив у нормальні дипломатичні зв'язки з Західньою Німеччиною і не веде пропаґанди проти вигаданих німецьких „реваншистів", які, мовляв, під проводом соціял - демократа Брандта готуються напасти на комуністичні країни.

В Москві позирали на „сепаратистів Румунії" косим оком, але Брежнєв - Косиґін не рішались припинити цей „ухил", хоч, безперечно, Москва готувала свої пляни, щоб примусити румунських комуністів „іти в ногу" з іншими сателітами.

Теперішня к а т астрофа, викликана природою в Румунії, дає нагоду Москві поставити певні вимоги до непокірного сателіта. Ця політика Москви має давню традицію. Посол („резидент") Бравншвайґу, бувши у Москві на початку XVIII стол., писав у своїй книзі — Veraendertes Russland (Змінена Росія), що цар Петро I після бою під Полтавою 1709 р. старався всяким способом зруйнувати господарство України, щоб її ще дужче поневолити. Цим шляхом пішов уряд Леніна в 1921-1922 році: спричинений посухою голод в Україні Москва ще більше загострила, вивозячи решту харчових продуктів з України і не допускаючи закордонних допомогових організацій в Україну: American Relief Administration (ARA) під проводом Герберта Гувера, Організація Нансена і ін. (Про це особливо в книзі проф. Фішера: H. H. Fisher, The Famine in Russia, Ню Йорк, 1927 р.).

У 1932-1933 р. Москва зорганізувала голодову катастрофу в Україні, щоб задушити спротив народу окупаційному режимові. Втретє голодову катастрофу створила Москва в Україні 1946 року. Мільйони наших людей загинули наслідком цієї політики.

Знавши цю традиційну московську „жесточь" (це слово знаходимо в „Історії України - Руси" М. Грушевського), можна сподіватися найтяжчого для Румунії від московського уряду в теперішній ситуації. Зруйнована країна не має досить сили боронитися проти вимог „старшого брата". Сп'янілі від влади ватажки російського імперіялізму в Кремлі примушують своїх сателітів підписувати з Москвою „союзні договори", які зобов'язують „народні демократії" виступати збройно в інтересі „першої країни комунізму" (Росії) не тільки на Заході, але й на Сході, проти Китаю; такі договори підписали уряди Болгарії й Чехо - Словаччини.

Безперечно, Москва використає, як „небесний дар", катастрофу в Румунії, щоб примусити румунських комуністів держатися виробленої в Кремлі „політичної лінії". І коли в Москві вирішать послати на територію Румунії своє військо „рятувати соціялістичні здобутки", то хто оборонить малу країну проти цієї агресії? І чи не знайдуться в румунській компартії охочі до коляборації з Москвою, як це сталося в Чехо - Словаччині? Господарська катастрофа в Румунії — це вода на млин московського імперіялізму.

П. А.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОШАНУВАННЯ ПРАЦІ ЖУРНАЛІСТА

Українська спільнота у вільному світі виявляє кипуче й багате організоване життя. Від маленьких скупчень українців до великих міст, де живуть десятки тисяч наших людей, — всюди відбуваються імпрези, виставки, доповіді, концерти, академії. Без попередніх оголошень у пресі вони були б майже неможливі, бо сучасна людина звикла до інформації, і її відсутність про дану імпрезу розцінюється неґативно, хоча й не завжди слушно, як щось менше важливе. Та ще важливішою для організаторів, виконавців програми і присутніх є пресове повідомлення чи звіт про перебіг імпрези, про її успіх та наслідки. Не раз трапляється, що через недогляд збоку організаторів — цікава подія в громадському чи культурному житті проминає безслідно, якщо немає належного пресового відгуку. Проминає тепер, а тим більше про неї не знатимуть згодом.

Важливости пресової інформації не треба доказувати. Однак, спостерігаємо прикре явище: про все організатори подбають, лише часто не здогадуються запросити на імпрезу фахівця пера, журналіста, який би і в цьому аспекті обслужив громаду. В останній хвилині хтось не раз згадає, і тоді вишукують у залі людину, яка б завершила виконану працю дописом чи рецензією. При тому часто забувається, що журналіст, який живе з свого фаху, в суботу чи неділю бажає так само відпочити після тижня напруженої праці. Анґажувати таку людину до додаткової праці у дні відпочинку, означає перевантажувати її. При тому часто журналіст має ще й заплатити за вступ, щоб потім вдома — у так званий вільний час — продовжувати свою фахову працю для громади. Трапляється також, що автори п'єс не одержують за свою авторську працю нічого, хоча була повна заля, платний вступ і не раз оплачені виконавці вистави.

Отже, йдеться про пошанування як авторських прав, так і додаткової праці фахівців пера. До них — справедливі домагання громади, але і ми, громада, в свою чергу також повинні пам'ятати про їхні справедливі домагання.

Н. К.

Ню Йорк

З НАШИХ БУДНІВ

ЗГАДУЮЧИ КОНВЕНЦІЮ

27-ма конвенція Українського Народного Союзу в Клівленді пройшла, можна б сказати, під ювілейним гаслом: „В пошані до старших — лицем до молоді", — з акцентом на молодь. В наші часи дуже модно й популярно говорити про молодь, так само, наприклад, як про полюцію повітря чи наркоманію. Іншими словами — багато у нас про це говориться, а малощо робиться. Слушно сказав на конвенції один з нечисленних представників молодого покоління:

— Панове, ви кинули гасло — „лицем до молоді!" Де ж ця молодь, — питаю вас?. Я не бачу її тут, на цій конвенції.

— А ми що — патики? — підшепнув колеґа-гуморист, Степан Вусатий, в цивільному житті — ред. Степан Женецький з Йонкерсу.

В цьому саме, як казали німці, закопана собака, що тепер важко збагнути, хто з нас ще молодь, а хто вже не-молодь, де і в чому скривається межова різниця віку — в роках, вигляді, темпераменті чи, на той приклад, у довгому волоссі і бакенбардах?.. Це факт, що не всіх членів Пласту чи Спілки Української Молоді можна зарахувати до молоді, не один із них вже давно розміняв шістдесятку, а проте, на всяких парадах чи дефілядах ці самі „шестидесятники" так ще бадьоро маршують і прибивають крок, що хай сховаються в мишачі нори теперішні новаки, юнаки та всякі жовтодзюби!

Після шестиденних дебат 27-ма конвенція УНС розв'язала, можна б сказати, полюбовно проблему поколінь: вибрала підозена молодих людей до керівних органів Батька-Союзу і так само підозена „старичків" відіслала до клюбу почесних членів Головного Уряду, що під головством колишнього довголітнього головного касира Романа Слободяна, має всі дані стати своєрідним союзовим сенатом!

Якщо йде мова про вибір керівних органів, то мені [illegible], що перерав мій колеґа по фаху, Степан Женецький-Вусатий. А може якраз саме тому програв вибори, що поголив вуси, такі тепер модні й атрактивні?.. Так чи так, на цій конвенції ми, гумористи, провалились на цілій лінії! У правиборах колеґа Женецький, що кандидував на головного радного, дістав 14 голосів, а я, не кандидуючи, дістав один голос на заступника головного предсідника. Сума-сумарум — гумор і сатира здобули 15 голосів. Трохи малувато, це правда, алеж треба взяти на увагу, що була велика компетиція збоку т. зв. поважних кандидатів (усіх їх було 300 з гаком!), які теж доволі часто виступали на конвенції в ролі гумористів...

На цьому місці хочу сердечно подякувати делеґатові Іванові Мельникові з Торонта, людині з характером, котрий кожної конвенції одноголосно за мене голосує. Свій голос я відпустив іншому Іванові, проф. Телюкові, — ми, Івани, мусимо триматися купи! — і нехай йому щасливо та успішно урядується в новообраному Головному Уряді УНСоюзу!

Ікер

СОВЄТСЬКИЙ СТАНДАРТ

„Молодь України" з 30-го травня, інформуючи про московський з'їзд „ленінського комсомолу", подала фотознимку з „групи делегатів Кіровоградщини на Красній площі в Москві". На ній показані 16 осіб, старших і молодших, жінок і хлопців: всі жінки зодягнені в стандартно пошиті короткі сукні з жакетами, всі чоловіки парадують у точно таких самих с т а н д а ртних одягах штанах і піджаках, защібнутих майже біля шиї. Знимка підтверджує вістки, що перед виїздом на такі з'їзди до Москви учасникам видають стандартно пошиті „нові костюми", щоб вони не звертали своїм звичайним одягом уваги здивованих туристів.

Михайло Лоза

ГУЦУЛЬЩИНА В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

(2)

Подібна доля зустріла поета-буковинця Дмитра Загула. Родом він був з Вижницького повіту. Народився в 1890 році. Університетську освіту здобув у Чернівцях. Як вояк австрійської армії попав у 1915 році в російський полон. Перебував в Нижньому Новгороді, в Одесі, в Києві. По війні залишився в підсовєтській Україні. В 1935 році був арештований і засланий. Слід по ньому загинув.

Крім оригінальних творів, дав Дмитро Загула цінні переклади з німецької літератури. Особливо вартісним є його переклад „Фавста", твору німецького поета Гете. Як у Кобилянського, так і в Загула пробивається туга за Буковиною:

Я чую пісню, мов крізь сон:
Далекий Черемош гуркоче;
Мені вчувається щоночі
Той шелест листя, шум сосон.

Туди, де скелі аж до хмар,
Хотів би соколом злетіти,
Де спів засмучених фльояр,
Де стогін журної трембіти.

Перша збірка поезій Дмитра Загула — видана в 1918 році — має назву „З зелених гір".

Зробили ми короткий огляд письменників і поетів, зв'язаних з буковинською частиною верховини. Поки перейдемо на галицький бік, згадаємо про поета, що походив із закарпатської верховини. Це — Юлій Боршош-Кумятський. Народився він у 1905 році. Відомості про цього поета в літературних джерелах скупі.

Між письменниками уродженцями Гуцульщини по галицькому боці передове місце займає Марко Черемшина (Іван Семанюк). Народився він, згідно з метрикою, 13 червня 1874 року. В біографіях подають звичайно дату 13 липня 1874 р. Його родинне село — Кобаки, колись Косівського повіту, тепер Кутського району. Гімназійну освіту здобув в Коломиї, університетську — в Відні. За професією був адвокатом. Спочатку працював адвокатським концепієнтом у Делятині, в д-ра Лагодинського, а згодом відкрив власну канцелярію у Снятині. Помер 25 квітня 1927 року в Кобаках, куди приїхав відвідати свою матір. Похоронено його у Снятині. Майже всю свою літературну творчість присвятив Гуцульщині.

З міста Косова на Гуцульщині походив Михайло Павлик. Народився він 17 вересня 1853 року. Університетські студії закінчив у Львові. Був близьким другом Франка. По закінченні студій жив переважно у Львові. Два роки перебував у Женеві. Помер у Львові 26 січня 1915 року. Михайло Павлик більше проявив себе як публіцист і науковець, але залишив також декілька творів, що мають суто літературний характер. З його творів назвемо: „Юрко Куликів", „Ребенщукова Тетяна".

З письменників, які на Гуцульщині не народилися, але проживали там довший час і зжилися з цим чарівним закутком України, поставимо за хронологічним порядком на першому місці Гната Хоткевича. Походив він з Харкова. Народився 31 грудня 1877 року (19 грудня за старим стилем). Дату його смерти подають по-різному: 8 жовтня 1938 року і 13 жовтня 1942 року. За професією Гнат Хоткевич був інженером, але любов до мистецтва попровадила його іншим шляхом. Хоткевич відомий як першорядний бандурист, любитель театру, літературний критик і письменник. До Галичини виїхав на початку 1906 року, щоб оминути переслідування за участь в революційних заворушеннях 1905 року. Спочатку поселився у Львові, звідки роз'їжджав по краю з концертами. Вліті виїхав за порадою Володимира Гнатюка до Криворівні. Гуцульщина відразу причарувала Хоткевича, і він вирішив там залишитися. Жив на Гуцульщині до 1912 року — до свого повороту на Східню Україну. Кількарічне перебування на Гуцульщині залишило глибокі сліди в творчості Хоткевича.

Як письменник Хоткевич залишив дві великі повісті з гуцульського життя, „Камінну душу" і „Довбуша", а також цілий ряд оповідань, зібраних у два цикли: „Гірські акварелі" і „Гуцульські образки". Багато дечого з його літературного доробку пропало, не побачивши друкарських машин.

Друга важлива справа, зв'язана з перебуванням Г. Хоткевича на Гуцульщині — це зорганізування ним Гуцульського Театру. Про свою працю в цій ділянці розповідає він у споминах, з яких беремо малий уривок:

„Жив я в Криворівні, а випало так, що організував театр в Красноїлі. Не можу сказати, скільки це верств, у мене маячить цифра 18, але думаю, що то забагато. Коли пригадую собі дорогу на Ясенів, понад Черемошем, повз Сурдук Лихенький, до мосту на Красноїлю, потім потоком красноїльським, попри царинку, таку веселу, таку втішну, що я все висловлював бажання оселитися там. Далі млин, церква і читальня „Просвіти", де ми збиралися. Ні, мабуть, не буде вісімнадцяти верств.

„Головним моїм помічником в організації був гуцул Йосип Гулейчук. Він був кушнір і носився не по-гуцульськи, а ходив у піджаку. Надзвичайно симпатична особистість. От як зараз бачу його добрі очі й якусь сором'язливу усмішку. Він і жив у „Просвіті", видимо, товариство дало йому це помешкання, аби він доглядів будинку. От там ми й робили проби.

„Актором головним був Петро Шекерик-Доників з Голов. Це був молодий тоді парубок, але багатонадійний і, що дивно, всі ті надії справдив потім.

„Яко актор він був передній. Він розумів на лету, чого я хочу, він виконував ролю якнайкраще, з усіма товаришами в злагоді; всім милий, він був душею товариства".

Працю в театрі започаткував Хоткевич поставою переробленої з польського п'єси Коженьовського „Карпацци ґурале", яку Хоткевич назвав „Антін Ревізорчук". Згодом написав він сам чотири п'єси з гуцульською тематикою: „Г у ц у льський рік", „Непросте", „Практикований жовнір", „Довбуш". Що сталося з цими п'єсами, невідомо. Між друкованими творами їх нема.

Гуцульський театр роз'їжджав по Галичині й Буковині, а також відвідував Краків.

Далі буде.)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗАКЛИК УККА ПРО ЗБІРКУ НА ФОНД СКВУ

Українські Громадяни і Громадянки!

За вашою активною співучастю та допомогою відбувся в листопаді 1967 року Перший Світовий Конгрес Вільних Українців, який покликав до життя Секретаріят та доручив йому широку діяльність на внутрішньо-українського суспільства у країнах поселення та по лінії українського суспільства у країнах поселення та по лінії допомоги нашій поневоленій Батьківщині.

Впродовж останніх двох років Секретаріят провів значну роботу та забезпечив координацію українського громадського життя З 1-м січня 1970 року осідок Президії Секретаріяту находиться на терені ЗСА і на нас лежить додатковий обов'язок подбати про те, щоб фінансово забезпечити її всебічну діяльність.

З пресових повідомлень Ви знаєте про те, що досі Президія зробила на відтинку українського збірного життя. З її ініціятиви була переведена широка допомогова акція потерпілим від землетрусу українцям у Югославії, покладено основи під координацію нашої виховно-освітньої системи, а також докладено успішних зусиль для забезпечення єдности Єпископату Української Католицької Церкви в змаганні за Патріярхат. Тепер у підготові загально-український перепис, який має дати нам інформацію про нас самих.

Всі ці й інші почини Секретаріяту вимагають фінансових засобів і ці засоби мусить дати українське суспільство. Тому теж Український Конгресовий Комітет Америки звертається до всіх Вас з гарячим апелем:

— Підтримайте матеріяльно діяльність Секретаріяту СКВУ!

— Складайте свої пожертви на Фонд СКВУ!

Хай не буде ні одного серед нас, хто б своєю навіть найменшою пожертвою, не причинився до скріплення, поширення і поглиблення праці Світового Конгресу Вільних Українців.

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ
АМЕРИКИ

У Камбоджі згинув радіо-кореспондент

Пномпень. — В минулу середу знайдено у придорожньому рові на шляху у Камбоджі здеформоване — мабуть вибухом ракети — тіло, в якому — за одягом і іншими познаками — розпізнано 38-річного американського журналіста, Джорджа Сивертсена, кореспондента радіо-телевізійної компанії Коломбія Бродкестінг Систем. Він прибув до Південно-го В'єтнаму в травні ц. р. і тільки за кілька днів раніше був висланий з іншими співробітниками тієї радіо-телевізійної компанії до Камбоджі. 5-ох інших журналістів, які їхали з ним трьома автами — комуністи схопили в полон. Це вже 24 чужинець кі журналісти різних національностей, воєнні кореспонденти, які безвісти загинули у Камбоджі.

Загальні збори ОУА „Самопоміч"

У висліді, одноденних нарад 14-ий З'їзд Делегатів Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" зробив підсумки своєї дотеперішньої діяльности, намітив плян праці на найближчу будучність, вибрав керівні й контрольні органи Головної Управи, Головний Товариський Суд і полагодив багато інших важливих справ, що були на порядку нарад З'їзду. На голову Головної Управи тот заслуженої громадської організації вибрано поновно дир. Степана Спринського.

З'їзд, що його скликала Головна Управа ОУА „Самопоміч", відбувся в суботу, 11-го квітня 1970 р. у великій залі Укр. Нар. Дому в Ню Йорку в присутності 40 делегатів від 12-ох Відділів з управненими 58 голосами. Перед початком нарад делегати взяли участь у поминальному Богослуженні за померлих членів ОУА „Самопоміч", що його відправив у церкві св. Юра о. С. Сабол, ЧСВВ.

З'їзд започаткував молитвою о. С. Шевчук. Відкрив З'їзд голова Головної Управи дир. Степан Спринський. Для дальшого ведення нарад обрано президію в складі: радн. Богдан Ластовецький — предсідник, інсп. Богдан Стефанович і д-р Павло Кобзар — заст. предсідника, інж. Іван Гурик і дир. Зенон Федорович — секретарі. Після затвердження порядку нарад, вибору комісій: Верифікаційної, Номінаційної та Резолюційної, З'їзд вислухав звітів з діяльности Головної Управи, що його подали — голова С. Спринський, секр. д-р Василь Палідвор за всі ділянки праці Г.У., інж. Іван Гурик — касові справи, здв. Роман Гуглевич за Головний Тов. Суд. проф. Михайло Цяпка — за Гол. Контр. Комісію. мгр Євген Лозинський про журнал „Наш Світ".

Над звітами розвинулася дискусія, що в ній забирали слово численні делегати, підкреслюючи значні досягнення в праці Головної Управи, як теж намагання Централі та Управ Відділів до повної співпраці для добра членства та української громади. В дискусії підкреслено факт, що провід і членство ОУА „Самопоміч" включилася активно й жертвенно в ділову акцію допомоги потерпілим від землетрусу братам в Югославії, збираючи на ту ціль грошові фонди, одяг і обуву, жертвуючи при тім рівночасно свій час і труд при сортуванні речей і приготованні пачок у головному збірному пункті в Джерзі Ситі для висилки на корабель. Своєю діяльністю в різних ділянках громадського життя Самопоміч здобула собі признання й пошану з боку українського громадянства.

Одобривши діяльність Головної Управи, З'їзд — згідно з внеском Головної Контрольної Комісії уділив їй абсолюторію, а потім схвалив всі поправки й зміни статуту для Відділів і Централі згідно з пропозицією Статутової Комісії, що її речником на З'їзді був д-р Василь Палідвор.

На пропозицію Номінаційної Комісії, що її очолював інж. Роман Білинський, З'їзд вибрав одноголосно Головну Управу Об'єднання в складі: Степан Спринський — голова, і члени: мгр Євген Лозинський, д-р Василь Палідвор, мгр Ластовецький, інж. Роман Раковський, Лев Пришляк, Евстахій Манацький, Іван Гурик, Емілія Козіцька — всі з Ню Йорку, інс. Богдан Стефанович з Нюарку, Ольга Заячківська з Пассейку, Михайло Кавальчук з Філядельфії та Франц Колодій з Джерзі Сіті.

Контрольна Комісія: проф. Михайло Цяпка — голова (Нюарк), Мирон Пінковський (Елизабет), д-р Володимир Нестерчук (Ню Йорк). Інж. Степан Щуровський (Дітройт), Ярослав Петрик (Пассейк).

Головний Товариський Суд: мгр Роман Гуглевич — голова, проф. Михайло Лисогір, мгр Іван Базарко (всі з Ню Йорку), д-р Павло Кобзар (Пассейк), мгр Микола Косарчин (Чікаго), д-р Володимир Савчак (Ню Йорк), Іван Галик (Трентон).

З увагою й признанням вислухали делегати реферату доповідь інсп. Богдана Стефановича на тему: „Актуальні завдання ОУА „Самопоміч"

Справу вкладок до Відділів і до Централі реферував інж. Раковський, після чого ухвалено вкладку до Відділів на 4 дол. річно, а до Централі 25% від зібраних док.

Прийнято теж проєкт бюджету після зреферування його інсп. І. Гуриком (3000 дол. по стороні приходів).

Під кінець нард прийнято й схвалено проєкт резолюцій, що їх приготовила Резолюційна Комісія на чолі з д-ром В. Савчаком.

Після вичерпання програми нарад - переобраний голова Головної Управи дир. С. Спринський у заключному слові подякував всім делегатам за участь в нарадах, за надзвичайно речевий, дружній підхід до всіх порушених на З'їзді питань під кутом добра організації — побажавши їм якнайкращих успіхів в праці на місцях, закрив наради, а присутній на нарадах о. С. Шевчук ЧСВВ провів молитву.

Вечором того ж дня зібралися делегати й гості у великій залі Українського Народного Дому на спільну, то-варисьну вечерю, що її приготовили господарі З'їзду Управа Відділу Самопоміч в Ню Йорку під проводом голови Богдана Ластовецького.

Програму вечері - гостини відкрив голова Централі С. Спринський, вітаючи делегатів і гостей в особах представника ТУК-у голови Екзекутиви п. Д. Григорчука, мгра Романа Гуглевича — голову Об'єднаних Організацій Великого Ню Йорку, голову Відділу УККА в Філядельфії д-ра Івана Скальчука.

Вечерю поблагословив о. С. Шевчук. В часі гостини, що проходила в дружньо-родинній атмосфері, відчитано привіт від першого голови Об'єднання й почесного члена проф. Петра Андрусева з Філядельфії, який через непередбачені перешкоди не міг прибути на З'їзд.

Н. Н.

Успішний концерт Іринея Жука у високій музичній школі Джульярда

Іриней Жук

Ню Йорк. — В понеділок 1-го червня ц.р. відбувся фортепіяновий реситаль молодого піяніста з Канади — Іринея Жука. Концерт влаштувала Висока Музична Школа Julliard, в якій Іриней Жук продовжує свої студії. В цій школі минулого року він одержав ступінь магістра наук в музиці. Концерт відбувся в елегантній, чудово розпланованій залі нового будинку Школи Julliard, приміщеної тепер в комплексі Линкольн Центру в Ню Йорку. Програма концерту складалася з творів: Гайдна — соната ч. 27, Шопена — Балада ч. 1, Мусоргського — Картини з виставки, Екгардта-Грамаше (сучасний канадійський композитор) — Еспанський танок, а з творів українських композиторів — Лисенка і Ревуцького, як теж маловідомого твору Ліпта на тему української народної пісні „Віють вітри". Численна публіка дуже тепло й ентузіястично сприймала кожну частину програми. Невгавні оплески примусили піяніста до двох наддатків. Перед кілька тижнями Іриней Жук виступав з концертом у Вінніпегу. Його концерт був влаштований з нагоди святкування 100-річчя Манітоби і здобув признання і дуже гарні оцінки англомовної преси і професійної музичної публіки.

На концерті, крім численних українських гостей, були також присутні видатні представники канадійського федерального і провінційного квебецького уряду: канадійський віце-консул Армстронг з дружиною і заступник п. Аллярда, генерального представника провінційного уряду Квебеку. Після концерту вони вітали Іринея Жука з успіхом і висловлювали йому признання за високомистецьку пропаганду для Канади.

Р.М.

На Будівельний Фонд Парафії св. Володимира й Ольги в Чикаго зголошено 153 тис. долярів

Чикаго. — Двісті двадцять родин і 5 українських організацій міста Чикаго в дні 17-го травня стпонтанно зголосили суму в 152,950.00 долярів на Будівельний Фонд Парафії святих Володимира й Ольги. Перед тим відбулось засідання з участю 60 провідних членів цієї парафії УКЦеркви, що притримується українського старого календаря, в присутності пароха П. Джулинського, де було винесене рішення про закуп посілости для побудови власних церковних приміщень. Дотепер вірні цієї парафії відбувають Богослужения в українській православній церкві. Схвалено купити посілість при Оклей Бульвард і Супіріор у Чикаго. У неділю 17 травня Парафіяльні Збори й Рада та Будівельний Комітет потвердили ухвалу. На заклик фінансового референта Парафіяльної Ради М. Трощука присутні спонтанно зголосили названу вгорі велику суму. Бюлетень Парафії „Вісник" у числі з 24 травня повідомляв, що зголошення й пожертви готівкою на Будівельний Фонд надходять далі. Найбільшими жертводавцями дотепер, які склали по 5,000 дол., були: д-р Юрій і мгр. Орися Городиловські, Сестрицтво Покрови Пресв. Богородиці, д-р Роман і Ліза Смик, д-р Олександер і Ярослава Фаріон; д-р і пані Демуси пожертвували 3,500 дол.

У ЛЬВОВІ ПОШИРЕНО УНІКАЛЬНИЙ ЛІКАРСЬКО-АПТЕКАРСЬКИЙ МУЗЕЙ

У Львові збереглося старенькі приміщення, в якому з 1735 року була аптека. Тепер там працює єдиний в Україні, а може і в цілому Совєтському Союзі, лікарсько-аптекарський музей. В музеї є копія портрету Євпраксії Мстиславівни, 1108-1175, внучки київського володаря Володимира Мономаха, яка лікувала князів і бояр. Ци була одна з перших у Европі жінка-лікар, яка написала трактат з медицини. В музеї є старий аптечний посуд, збірки цілющих трав, медичні книги з різних століть тощо.

Вдалося заарештувати посажира, який захопив літак і домагався 100 мільйонів викупу

Вашингтон. — На летовищі у Фініксі, Арізона, до літака всіє колишній 49-річний шофер Артур Дж. Барклі, який змусив пілота, щоб приземлився на летовищі Даллес у Вашингтоні, зажадав до праці ще одного пілота і щоб дали йому 100 мільйонів долярів викупу за відшкодування, які він мав від Податкового Уряду. Всі ці домагання божевільного пірата виконали, але дали йому не 100 мільйонів викупу, тільки понад 100,000. Коли під час дальшого лету Барклі ствердив, що йому не дали вимаганого викупу, він зажадав, щоб літак вернувся на летовище до Вашингтону. Так сталося, але там служба на летовищі вже знала, що дістися на літаку, і відтяла опони від літака, як осідав в порядку. Коли під час другого приземлення літака почалася стрілянина, дасажири втекли з літака, поранений пілот Дейл С. Гюп, але стан його здоров'я не грізний. Поранений в палець божевільний пасажир, який бажав мільйонового викупу.

У Британії проходить передвиборча кампанія

Гарольд Вільсон теперішній прем'єр, лідер Партії Праці

Едвард Гіт лідер опозиційної Консервативної партії

Лондон. — У Британії йде тепер коротка, але палка передвиборча кампанія, бо вже 18 червня ц.р. відбудуться там парляменарні вибори. Останні вибори до 630-членної британської палати громад відбулися 31 березня 1966 року і вони дали тоді велику перемогу соціялістичній Партії Праці. Після різних доповняльних виборів у квітні мин. року було в палаті громад 345 членів Партії Праці, 260 консерватистів і їх союзників, 14 лібералів і 11 різних інших. Первісна популярність соціялістичного уряду Гарольда Вільсона почала слабнути й настрої були рішуче по стороні консерватистів. В цьому році вони поправились у користь соціялістів, але опити, що їх переводять різні англійські газети, виявляють велику пливкість цих настроїв. Тому припускають, що ніодна з двох головних британських партій — Партія Праці та Консервативна — не осягне блискучої перемоги і що нова більшість, одної чи другої партії, буде дуже невелика. Ясно, що кожні вибори в кожній демократичній країні можуть принести несподіванки.

Турист оповідає про відвідини України

Вінніпеґ. — „Був у Києві, але до Канева не допустили. Української мови в Києві не чув ні на Хрещатику, ні в трамваю, ні в метро, ані в готелі, ні в музею, ні в культурних пам'ятках, як, наприклад Печерська Лавра чи Софійський Собор". Розповідь туриста, який стало живе в одній із країн Середньої Европи, надрукована в тижневику „Новий Шлях" з 23-го травня. Турист відвідав також Львів, де чув на вулицях українську і польську мови. „Відсотково найбільше чути українську мову на вулицях міст Закарпаття. Чернівці — найгірші зі всіх карпатських міст. Галицьким і закарпатським селам найбільша честь, бо вони, як видно, ще найдовше збережуть українську мову, хоч і не всюди". Турист розповів також, що зустрів 77-літню бабусю-землячку, яка ходить до церкви з молитовником у руках. Вона сказала, що хоча й важко ходити в її віці, вона йде до церкви, щоб показати безбожникам „і їхнім проводирям", що старенька їх не любить.

Ізраїль не хоче звернути Йорданії східньої частини Єрусалиму

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Ґольда Меір заявила, що Єрусалим залишиться „назавжди" одностайним і що Ізраїль зробить все можливе, щоб жиди, араби й християни могли жити в ньому в мирі. Ґольда Меір промовляла на церемонії, яку влаштовано з нагоди третіх роковин вмаршу ізраїльського війська до східньої частини Єрусалиму, який раніше належав до Йорданії. Ґольда Меір сказала, що коли різні чужі чинники запитують, яку ціну готов заплатити Ізраїль за мир, — то треба відповісти на це, що Ізраїль вже заплатив дорогу ціну — життям своїх молодих синів. Арабські країни вимагають, щоб Ізраїль виконав резолюцію Ради Безпеки Об'єднаних Націй з 22 листопада 1967 року, яка доручала відкликання ізраїльських військ з зайнятих ним арабських земель. Араби розуміють під цим звільнення ізраїльцями також східньої частини Єрусалиму. Коли Ізраїль погоджувався звільнити окуповані ним єгипетські території — Синайський півострів — то Єгипет відкинув можливість двостороннього порозуміння з Ізраїлем, заявивши, що злагода мусить одночасно охопити також Йорданію і Сирію. Це — поруч з проблемою арабських утікачів — найголовніша — причина продовжування ізраїльсько-арабського конфлікту, бо Ізраїль не хоче виректися єдности Єрусалиму під своєю адміністрацією та не хоче звернути Сирії т. зв. узгір'я Голяна.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!